

Είδος: Εφημερίδα / Ένθετο: **ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ**
 Ημερομηνία: Παρασκευή, 20-11-2009
 Σελίδα: 5
 Μέγεθος: 1351 cm²
 Μέση κυκλοφορία: 32230
 Επικοινωνία εντύπου: (210) 9296001

Λέξη κλειδί: ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΠΑΤΑΚΗ

Ο μονόλογος της κυρίας Ρένας

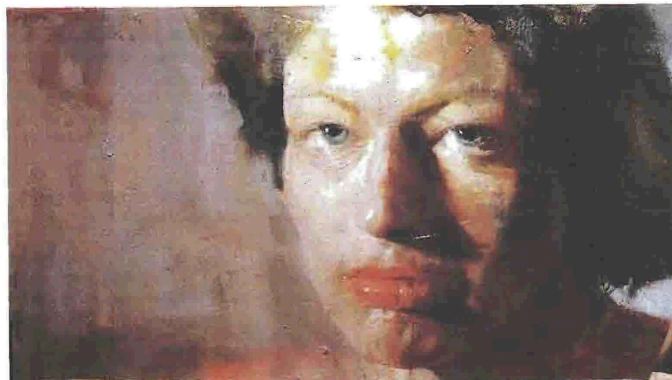
Από τη **Μ. Θεοδοσοπούλου**

Θεόδωρος Γρηγοριάδης
Δεύτερη γέννα
 εκδόσεις Πατάκη, σ. 96, 8,5 €

Εφέτος φαίνεται να είναι η χρονιά των γυναικείων μονολόγων. Τα ανεβασματά τους επί σκηνής προκαλούν το ενδιαφέρον του θεατρόφιλου κοινού και τα βιβλία, που συνήθως ακολουθούν, συζητιούνται πολύ περισσότερο από όσο θα αντιστοιχούσε σε ολιγοσέλιδα πεζογραφήματα. Υπάρχουν, βεβαίως, και οι γυναικείοι μονόλογοι που αντλούνται από παλαιότερα μυθιστορήματα, με τις απαραίτητες διασκευές. Δεν χρειάζεται, άλλωστε, και ιδιαίτερη προσπάθεια, αφού οι γυναικείοι μονόλογοι αφθονούν στην ελληνική πεζογραφία των τελευταίων χρόνων. Από τότε που νεότεροι συγγραφείς ανακάλυψαν «Το τρίτο στεφάνι» του Κώστα Ταχτού, με το οποίο η προφορικότητα είχε διεισδύσει στην αφήγηση, ο μονόλογος, εκπεφρασμένος ή ενδιάθετος, είναι κυρίως γένους θηλυκού. Ο μοναδικός ανδρικός μονόλογος που μας έρχεται πρόχειρα στο νου, είναι από το μυθιστόρημα της Σωτηρίας Σταυρακοπούλου «Δεξιώσεις», αλλά αυτός, τουλάχιστον μέχρι σήμερα, δεν ενέπνευσε κανένα σκηνοθέτη. Κατά πόσο πρόκειται για μόδα ή για ουσιαστικότερη ανάγκη να δοθεί ο λόγος στη γυναίκα, έτσι και πλασμένος από έναν άντρα συγγραφέα, όπως ορισμένοι ισχυρίζονται, μένει προσωώρας ζητούμενο.

Όπως σε αυτήν την γενικότερη τάση να ενέδω-
 σε και ο Θεόδωρος Γρηγοριάδης, δίνοντας στο δέκατο πεζογραφικό βιβλίο του τη μορφή γυναικείου μονολόγου. Την εικασία μας έρχεται να ενισχύσει η απόφασή του να το παρουσιάσει πρώτα ως θεατρικό στο Φεστιβάλ Φιλίππων-Καβάλας. Πάντως, στα τρία τελευταία μυθιστορημάτά του υπεροχύνει το θηλυκό στοιχείο, σε αντίθεση με τα πρώτα βιβλία του, που είχαν εκδοθεί μέσα στη δεκαετία του 1990. Σαν ο νέος αιώνας να έδωσε μια διαφορετική μορφή στην προβληματική του γύρω από τα δύο φύλα, η οποία εξ αρχής κατείχε βασική θέση στις μυθοπλασίες του. Στο πρόσφατο βιβλίο του, προχωράει ένα βήμα παρακάτω, καθιστώντας τη γυναίκα μοναδικό φορέα του λόγου. Ίσως, μάλιστα, να είχε την πρόθεση να στήσει έναν αμιγή, χωρίς εξαρτήσεις, γυναικείο κόσμο. Σκόνταψε, όμως, σε αυτό που η ηρωίδα του επιμένει να κουβαλάει στο κεφάλι της. Κάθε άντρας, κατά τον Φρόιντ, έχει μονίμως στο νου του μια γυναίκα, έτσι, αντίστοιχα, κάθε γυναίκα έχει έναν άντρα, πόσω μάλλον όταν πρόκειται για μια παραδοσιακής νοστιότητας Βορειοελλαδίτισσα, όπως η ηρωίδα του.

Ουσιαστικά ο Γρηγοριάδης είχε τρεις ιδέες γι' αυτό το πεζογράφημα, που στο πάντρεμά τους δείχνουν κάπου να αποκλίνουν. Στην πρώτη, την πιο πρωτότυπη, πιθανώς και την πλέον αποκλινούσα, η οποία και δίνει το εντυπωσιακό φινάλε του μονολόγου, αναφέρεται ο τίτλος. Συγγενεύει με τον τίτλο ενός προηγουμένου μυθιστορηματός του, «Εξω από το σώμα». Και στα δύο βιβλία οι συγγραφικές συλλήψεις αποδεικνύονται περισσότερο ευφάνταστες από όσο οι ίδιοι οι τίτλοι αφήνουν

Έργο του Σάββα Γεωργιάδη. Αίθουσα Τέχνης Αθηνών

να εννοηθεί. Ούτε το παλαιότερο περιορίζεται στην τρέχουσα πρακτική της εξωσωματικής γονιμοποίησης ούτε το πρόσφατο αφορά έναν δεύτερο τοκετό μιας γυναίκας. Σύμφωνα, πάντως, με την παρουσίαση του βιβλίου από τον ίδιο τον συγγραφέα, γενεσιουργός ιδέα στάθηκε η ανεξχνιάστη δολοφονία μιας φοιτήτριας, που είχε κρατήσει από το αστυνομικό δελτίο των εφημερίδων. Όταν, όμως, άρχισε τη συγγραφή, αποκρυστάλλωσε την τρίτη και κεντρική ιδέα, που ήταν να εστιαστεί στη μητέρα και στο πώς εκείνη αντέδρασε στον τραγικό θάνατο, παρακάμπτοντας τη δολοφονία και τον ασύλληπτο δράστη. Οπότε θα αναμενόταν ως φόντο της μυθοπλασίας ένα έγκλημα από εκείνα που μπορούν να τύχουν σε μια πρωτοετή φοιτήτρια, που ζει μόνη στην Αθήνα κι εργάζεται τα βράδια σε εστιατόριο. Όμως ο Γρηγοριάδης δεν αρκέστηκε σ' έναν βιασμό, κάπου μεταξύ Ψυρρή και Νέου Κόσμου, όπου και τοποθετεί την ιστορία του, αλλά δανείζεται στοιχεία από εγκλήματα που έγιναν πρωτοσέλιδα. Παρατηρούμε γενικότερα πως η αναζήτηση του εξαιρετικού αποτελεί χαρακτηριστικό γνώρισμα των φετινών θεατρικών μονολόγων. Παρόμοιες, όμως, συγγενές, όπως αποκαλούνται, δολοφονίες μπορούν να συμβούν σε όσους συνηθίζουν να φέρνουν για συντροφιά στο διαμέρισμά τους τυχαίες γνωριμίες από τα μπαρ και να υφίστανται οαδιστική μεταχείριση, που κάποτε φτάνει μέχρι τον στραγγαλισμό. Συμπεριφορά μάλλον ανοίκεια για τη νεαρή ηρωίδα του, μια επαρχιώτισσα που έχει κι έναν σταθερό ερωτικό δεσμό.

Σε κάθε περίπτωση, η δολοφονία δεν φαίνεται να έχει ιδιαίτερο λειτουργικό ρόλο στον μονόλογο της γυναίκας. Έχουμε την εντύπωση ότι θα έφτανε ένας αδόκητος θάνατος, λιγότερο άγριος, για να οδηγήσει στην παράνοια μια μητέρα, που, ούτως ή άλλως, τον βρίσκει άδικο και την κατακλύζουν οι εννοχές. Όπως, λ.χ., συμβαίνει σε ένα από τα πρόσφατα διηγήματα του Νίκου Αδάμ Βουδούρη, «Το λουτρικό». Ωστόσο, η ηρωίδα του Γρηγοριάδη δεν παραφρονεί. Τουλάχιστον όχι αμέσως, όπως μπορεί να συμβεί σε κάποιον ύστερα από ένα ισχυρό σοκ. Εκείνη συγκλονίζεται, καταρρέει, αλλά οι πρώτες ψευδαι-

νοίγει στιγμιαία, με αφορμή μια οικεία ομιλή ή μια γνώριμη παράσταση, και αμέσως μετά ξανακλείνει. Παρακολουθούμε τις κινήσεις της, τις σκέψεις που της έρχονται, τις παρελθοντικές σκηνές που συνειρμικά ανακαλεί. Ο μονόλογός της γεμίζει με γυναικεία πρόσωπα. Είναι η κόρη, η μάνα και η αδελφή της στην Αμερική. Ένα, όμως, είναι εκείνο που πεισματικά επανέρχεται. Ο μοναδικός άντρας της ζωής της, που τον ερωτεύτηκε μαθήτρια ακόμη και έζησε μαζί του τριάντα χρόνια. Αν και στα τελευταία ανακαλεί με θλίψη πως είχαν πια χωρίσει. Μένει, όμως, έντονη η ανάμνηση από τα ερωτικά τους μίξιμα. Καθώς θαλερή ακόμη, βρίσκεται στα 48 της, διψά για αντρική συντροφιά.

Αιφνιδιαστικά επανέρχεται η μνήμη της. Βιώνει για δεύτερη φορά το σοκ και αποδέχεται τον θάνατο της κόρης της. Αυτή η συμφιλώση με την ιδέα του θανάτου γίνεται νύχτα Κυριακής, πριν αναχωρήσει από την Αθήνα, με μια φανταστική τελετουργία αναστροφής γέννας. Η κόρη συρριχνώνεται, γίνεται και πάλι ένα ωάριο και επιστρέφει στη μήτρα. Η τελευταία φράση του μονολόγου είναι μια υπόσχεση πως, από τότε και στο εξής, έκλεισε ως γυναίκα, που ηχεί ολωσδιόλου ξένη προς το ταμπεραμένο της ηρώιδας, όπως έχει αποτυπωθεί στον μονόλογό της. Αλλά και ολόκληρη η σκηνη ως φανταστική προϋποθέτει υπερεισώθητο χαρακτήρα και, κυρίως, καλλιέργεια αντίστοιχη με αυτήν του συγγραφέα. Από την άλλη, αναμφισβότως, πρόκειται για ένα θεατρικό δράμα-νο ή για ένα αφήγημα, αφού σχολιάζουμε το βιβλίο, που συναρπάζει με τις συνδηλώσεις του το σημερινό κοινό.

σθητικές διαταραχές και τα κενά μνήμης αργούν. Παραδόξως εμφανίζονται περίπου έναν χρόνο αργότερα. Τότε έρχεται στην Αθήνα για να γιορτάσει τα γενέθλια της κόρης της μαζί της. Βρισκόμαστε στο 2001, δεδομένου ότι προσδιορίζεται πως είναι η πρώτη χρονιά που λειτουργεί το νέο αεροδρόμιο. Ο μονόλογος ξεκινάει Σάββατο πρωί, την επομένη της άφιξής της στην Αθήνα, και τελειώνει Κυριακή βράδυ. Στο πλαίσιο του φαίνεται όλη η δεξιοτέχνη του συγγραφέα. Δημιουργεί έναν δυναμικό χαρακτήρα, φύσει αισιόδοξο, τον οποίο περιγράφει σε μια κρίσιμη φάση, ιδιαίτερα δύσκολη στη σκιαγράφησή της.

Η γυναίκα κάνει ετοιμασίες για τη γιορτή, περιμένοντας να γυρίσει η κόρη της. Ταυτόχρονα, είναι ανήσυχη, έχοντας την αίσθηση πως κάτι της διαφεύγει. Έχει την εντύπωση πως η μνήμη της είναι ένας λαβύρινθος, που